



## ОГЛЯД АГРАРНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

### Зміст

### Законопроекти, запропоновані у Верховній раді України у січні 2016 року

#### Сільськогосподарські землі

- Автоматичне продовження договору оренди
- Визначення розміру оренди в разі зміни нормативно грошової оцінки
- Обмеження об'єму землі в оренді
- Звільнення від плати за оренду державного та комунального майна на непідконтрольній Україні території

#### Аграрне законодавство

- Управління об'єктами державної власності
- Нова редакція Закону «Про дитяче харчування»
- Врегулювання видачі документів дозвільного характеру
- Виділення земельної ділянки для укріплення державного кордону

#### Податкове законодавство

- Податок на додану вартість (ПДВ) має залишатися у розпорядженні аграріїв
- Спрощення адміністрування ПДВ та зміна єдиного податку для аграріїв
- Зміни адміністрування ПДВ
- Зміни адміністрування ПДВ та відміна сплати його до бюджету
- Звільнення ветеранів війни від сплати податків за оренду земельних паїв
- Відкладання змін спеціального режиму ПДВ до 2019 року
- Зміни оподаткування ПДВ для сільськогосподарських виробників
- Врегулювання оподаткування ПДВ для аграріїв

## **Законопроекти, запропоновані у Верховній Раді України у січні 2016 року**

### **Сільськогосподарські землі**

#### **Автоматичне продовження договору оренди**

*Проект Закону про внесення змін до окремих законодавчих актів України (щодо впорядкування питань з поновлення договору оренди земельної ділянки) № 3753 від 05.01.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор – А.Ф.Антонищак (партія «Блок Петра Порошенка»))*

Проектом Закону вносяться зміни до Закону України «Про оренду землі» та Земельного кодексу України щодо поновлення договору оренди земельної ділянки, строк дії якого сплинув. Законопроектом пропонується надати право орендарю скористатися його переважним правом на укладення договору оренди землі на новий строк. Для цього він має повідомити про свій намір продовжити орендні відносини орендодавця листом-повідомленням. Якщо протягом одного місяця після закінчення строку дії договору від орендодавця не надходить лист-повідомлення про заперечення у поновленні договору оренди, такий договір вважається поновленим на той самий строк і на тих самих умовах, які були передбачені попереднім договором.

#### **Визначення розміру оренди в разі зміни нормативної грошової оцінки**

*Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо перегляду розміру орендної плати № 3777 від 15.01.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори – Ю.В.Бублик (позафракційний))*

Законопроектом передбачається, що у разі зміни нормативної грошової оцінки земельної ділянки або граничних розмірів орендної плати, встановлених Податковим кодексом України, розмір орендної плати обчислюється орендодавцем за формою, затвердженою Кабінетом Міністрів України. Це обчислення здійснюється в односторонньому порядку без укладання додаткової угоди до договору оренди. Про обчислений розмір орендної плати орендодавець повідомляє орендаря з зазначенням підстав для перерахунку.

Паралельно із цим вносяться зміни до Закону України «Про оренду землі» щодо того, що у разі

зміни нормативної грошової оцінки земельної ділянки обчислення розміру орендної плати для неї здійснюється у порядку, передбаченому Податковим кодексом України.

#### **Обмеження об'єму землі в оренді**

*Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обмеження розміру земельних ділянок сільськогосподарського призначення, що можуть одночасно перебувати в оренді та/або суборенді в одного орендаря та інших осіб, які ним контролюються № 3783 від 19.01.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор – А.В.Шинькович (партія «Блок Петра Порошенка»))*

Законопроектом вносяться зміни до статті 5 Закону України «Про оренду землі». Зокрема пропонується надати районній раді право на встановлення обмеження загального розміру земельних ділянок сільськогосподарського призначення, що можуть одночасно перебувати в оренді та/або суборенді в одного орендаря. Цей максимальний розмір не повинен перевищувати 35% площі всіх земельних ділянок сільськогосподарського призначення на території району, які можуть бути передані в оренду. Також пропонується, що рішення про встановлення відповідного обмеження приймається на строк більше трьох років.

#### **Звільнення від плати за оренду державного та комунального майна на непідконтрольній Україні території**

*Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції» (щодо уточнення окремих термінів) № 3821 від 26.01.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори – С.А.Матвієнков (партія «Опозиційний блок»))*

Законопроектом передбачається уточнення положень Закону України «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції». Визначаються поняття «населені пункти, на території яких здійснювалася антитерористична операція» та «населені пункти, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження». В цьому зв'язку, пропонується поширити заборону державної реєстрації прав, а також звільнення від плати оренди за землю та за

користування комунальним і державним майном на суб'єкти господарювання, розташовані на невідконтрольній території.

## Аграрне законодавство

### Управління об'єктами державної власності

*Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення управління та розпорядження об'єктами державної власності № 3828 від 27.01.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор – А.П.Яценюк (Кабінет Міністрів України))*

Метою законопроекту є забезпечення виконання судових рішень у справах про повернення майна та земельних ділянок у власність держави в особі Кабінету Міністрів. Відповідальним за управління такими об'єктами та земельними ділянками, незалежно від їхнього цільового призначення, визначаються органи виконавчої влади та державні колегіальні органи, які здійснюють функції з управління об'єктами державної власності.

### Нова редакція Закону «Про дитяче харчування»

*Проект Закону про дитяче харчування № 3808 від 22.01.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори – А.П.Яценюк (Кабінет Міністрів України))*

Даний законопроект є новою редакцією Закону України «Про дитяче харчування» (стара редакція від 14 вересня 2006 року). Ним пропонується гармонізація законодавства України із законодавством Європейського Союзу, з врахуванням положень національних законів і стандартів.

Законопроект пропонує погодження стандартів виготовлення дитячого харчування з вимогами таких аграрних Законів, як «Про безпечність та якість харчових продуктів», «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» (який набув чинності 20.09.2015 року), «Про ветеринарну медицину», «Про пестициди та агрохімікати» та інші.

### Врегулювання видачі документів дозвільного характеру

*Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України, які регулюють відносини,*

*пов'язані з одержанням документів дозвільного характеру, щодо їх приведення у відповідність із нормами Законів України «Про адміністративні послуги» і «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» № 3759 від 12.01.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори – А.П.Яценюк (Кабінет Міністрів України))*

Законопроект спрямований на закріплення на законодавчому рівні основних вимог до видачі документів дозвільного характеру (з урахуванням норм Закону про адміністративні послуги), а саме:

- необхідність одержання дозволів;
- дозвільний орган, уповноважений їх видавати;
- перелік та вимоги до документів, необхідних для одержання дозволу;
- платність або безоплатність видачі (переоформлення, видачі дубліката, анулювання) дозволу;
- строк видачі або надання письмового повідомлення про відмову у видачі дозволу;
- вичерпний перелік підстав для відмови у видачі, переоформленні, видачі дубліката, анулюванні дозволу;
- строк дії або необмеженість строку дії дозволу.

Так норми законопроекту, зокрема, регулюють видачу документів дозвільного характеру, які зазначені в Земельному та Лісовому кодексах України, в Законах України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про пестициди і агрохімікати», «Про державну експертизу земельпорядної документації», «Про карантин рослин», «Про ветеринарну медицину» та інші.

### Виділення земельної ділянки для укріплення державного кордону

*Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо інженерно-технічного облаштування та утримання державного кордону № 3784 від 19.01.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори – І.В.Фріз та А.В.Герасимов (партія «Блок Петра Порошенка»))*

Законопроектом передбачається внесення змін до Земельного та Водного кодексів України, а також Закону України «Про державний кордон України» для визначення розміру земельних ділянок, які надаються органам Державної прикордонної служби для будівництва та утримання інженерно-технічних споруд та інших об'єктів прикордонної

інфраструктури. Такі земельні ділянки повинні бути завширшки не менш ніж 50 метрів. Окрім того, пропонується звільнення органів Державної прикордонної служби України від відшкодування втрат сільськогосподарського та лісгосподарського виробництва на виділених ділянках.

### Податкове законодавство

#### Податок на додану вартість (ПДВ) має залишатися у повному розпорядженні аграріїв

*Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо спеціального режиму оподаткування сільськогосподарських товаровиробників) № 3748 від 04.01.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор – С.Г.Мищенко (позафракційний))*

Проектом Закону пропонується внесення змін до Податкового кодексу України, зокрема, щодо спеціального режиму оподаткування ПДВ. Передбачається, що сума податку на додану вартість, нарахована сільськогосподарським підприємством на вартість поставлених ним сільськогосподарських товарів/послуг, не підлягатиме сплаті до бюджету та повністю залишатиметься в розпорядженні такого сільськогосподарського підприємства.

Наразі діє наступний режим розподілу ПДВ для аграрних підприємств різного напрямку:

- для тваринницьких підприємств – 20 % перераховується до бюджету, 80 % залишається на спец. рахунку підприємства;
- для підприємств, що займаються вирощуванням зернових та технічних культур – 85 % перераховується до бюджету, 15 % залишається на спец. рахунку підприємства;
- для інших підприємств – 50 % перераховується до бюджету, 50 % залишається на спец. рахунку підприємства. Гроші зі спеціальних рахунків можуть використовуватися підприємством на закупівлю засобів виробництва.

#### Спрощення адміністрування ПДВ та зміна єдиного податку для аграріїв

*Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо окремих питань оподаткування діяльності у сфері сільського господарства № 3748-1 від 05.01.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори – О.В.Кужель,*

*І.Г.Кириленко, В.Є.Івченко (партія «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»»))*

Законопроектом пропонується внесення змін до низки статей Податкового кодексу України, зокрема щодо:

- формування єдиного реєстру заяв про повернення суми бюджетного відшкодування платникам податку на додану вартість; наразі існує два реєстри: заяви, що відповідають та не відповідають критеріям;
- електронного адміністрування податку на додану вартість з відкриттям спеціальних рахунків; планується єдине законодавче регулювання для усіх видів господарств;
- спеціального режиму оподаткування діяльності у сфері сільського та лісового господарства, а також рибальства; ПДВ не підлягатиме сплаті до бюджету, а повністю залишатиметься у розпорядженні сільгоспідприємств;
- зміни розміру ставок єдиного податку для сільськогосподарських товаровиробників (в розрахунку на один гектар сільськогосподарських угідь):
  - для ріллі, сіножатей і пасовищ – 0,45 % (зараз 0,81 %);
  - для ріллі, сіножатей і пасовищ, розташованих у гірських зонах та на поліських територіях – 0,27 % (зараз 0,49 %);
  - для багаторічних насаджень – 0,27 % (зараз 0,49 %);
  - для багаторічних насаджень, розташованих у гірських зонах та на поліських територіях – 0,09 % (зараз 0,16 %);
  - для земель водного фонду - 1,35 % (зараз 2,43 %);
  - для ріллі, сіножатей і пасовищ під виробництвом/вирощуванням та переробкою продукції рослинництва на закритому ґрунті – 3 % (зараз 5,4 %).
- встановлення індексу споживчих цін на 2015 рік, що використовується для визначення коефіцієнта індексації нормативної грошової оцінки сільськогосподарських угідь на рівні 100 % (зараз 120 %).

#### Зміни адміністрування ПДВ

*Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо відновлення пільг для сільськогосподарських господарств № 3748-2 від*

15.01.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор – А.В.Яценко (партія «Відродження»))

Проектом Закону пропонується внесення змін до Податкового кодексу України щодо надання права сільськогосподарським підприємствам, що перейшли на спеціальний режим оподаткування, не сплачувати до бюджету, а залишати в своєму розпорядженні суму податку на додану вартість, що нараховується їм на вартість поставлених сільськогосподарських товарів та послуг.

Законопроектом також пропонується зміна розміру ставок єдиного податку для сільськогосподарських товаровиробників (в розрахунку на один гектар сільськогосподарських угідь) – див. Законопроект № 3748-1.

### **Електронне адміністрування ПДВ та відміна сплати його до бюджету**

*Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо спеціального режиму оподаткування податком на додану вартість сільськогосподарських підприємств № 3749 від 04.01.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор – В.Г.Нестеренко (партія «Блок Петра Порошенка»))*

Проектом Закону пропонується відмінити сплату до бюджету суми податку на додану вартість та повністю залишити її в розпорядженні підприємства для погашення податкового кредиту та інших виробничих цілей.

Зазначені суми податку ПДВ акумулюються на спеціальних рахунках. Для такого акумулювання сільськогосподарські підприємства зараховують кошти на власні рахунки в системі електронного адміністрування ПДВ. Кошти, зараховані до системи електронного адміністрування податку, автоматично, протягом операційного дня, перераховуються органом, який здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів, на спеціальні рахунки сільськогосподарських підприємств.

### **Звільнення ветеранів війни від сплати податків за оренду земельних паїв**

*Проект Закону про внесення зміни до статті 165 Податкового кодексу України щодо не включення до розрахунку загального місячного (річного) оподаткованого доходу суми орендної плати за земельні частки (паї), отримані ветеранами війни № 3772 від 15.01.2016, знаходиться на розгляді у*

*комітетах (ініціатор – С.Г.Міщенко (позафракційний))*

Законопроектом передбачається внесення доповнень до статті 165 Податкового кодексу України. Пропонується включити доходи, отримані ветеранами війни у вигляді орендної плати за земельні частки (паї) у грошовій та/або у натуральній формі до переліку доходів, які не входять до загального оподаткованого доходу.

### **Відкладання змін спеціального режиму ПДВ до 2019 року**

*Проект Закону про внесення зміни до пункту 1 «Прикінцеві положення» Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році» (щодо спеціального режиму оподаткування діяльності у сфері сільського та лісового господарства) № 3792 від 21.01.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори – Ю.А.Бойко та ін. (партія «Опозиційний блок»))*

Проектом Закону пропонується внесення змін до Прикінцевих положень Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році». Зокрема мова іде про відкладання до 1 січня 2019 року дії положень Закону щодо зміни спеціального режиму оподаткування діяльності у сфері сільського, лісового господарства, рибальства, а також ставок єдиного податку для платників єдиного податку четвертої групи (сільгоспвиробників).

### **Зміни оподаткування ПДВ для сільськогосподарських виробників**

*Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо захисту прав платників податку на додану вартість, в тому числі сільгоспвиробників № 3851 від 29.01.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори – В.І.Гудзенко та ін. (партії «Блок Петра Порошенка», «Відродження», «Воля народу»))*

Законопроектом пропонується внесення ряду змін до Податкового кодексу України, зокрема:

- зниження з 1 січня 2018 року ставки ПДВ на «соціально значущі» продукти харчування та



відповідну сільськогосподарську сировину до 7%.

- заборона скасування контролюючим органом сум податкового кредиту за формальними ознаками; податковий кредит може бути скасовано виключно у разі виявлення помилки у накладній платника або у разі формуванні кредиту по неоподаткованих операціях;
- запровадження єдиного публічного Реєстру заяв на бюджетне відшкодування ПДВ; оприлюднення інформації щодо стану відшкодування в розрізі окремих платників податків та заявлених до відшкодування сум ПДВ;
- запровадження відшкодування ПДВ виключно в порядку черговості надходження заяв;
- відновлення до 1 січня 2018 року дії спеціального режиму оподаткування ПДВ у сфері сільського та лісового господарства, а також рибальства;
- незастосування до суб'єктів спеціального режиму оподаткування ПДВ в сфері сільського та лісового господарства, а також рибальства фінансових санкцій, передбачених Податковим Кодексом за допущення помилок у податкових деклараціях у період з 1 січня 2016 року до набрання чинності цим Законом.

### Врегулювання оподаткування ПДВ для аграріїв

*Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо захисту прав платників податку на додану вартість № 3810 від 25.01.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори – Т.Г.Острікова та ін. (партії «Самопоміч», «Блок Петра Порошенка», «Радикальна партія Олега Ляшка», «Народний фронт», «Воля народу»))*

Законопроектом пропонується внесення змін до Податкового кодексу України, зокрема:

- заборона скасування контролюючим органом податкового кредиту за формальними ознаками;
- запровадження єдиного публічного Реєстру заяв на бюджетне відшкодування ПДВ;
- незастосування у 2016 році до суб'єктів спеціального режиму оподаткування ПДВ у сфері сільського та лісового господарства, а також рибальства фінансових санкцій, передбачених Податковим кодексом за допущення помилок у податкових деклараціях з ПДВ.

#### Автор, редакція та контакти:

Фолькер Зассе, Марія Ярошко, Симан Юрк  
Німецько-український агрополітичний діалог (АПД)  
Рейтарська 8/5 А, 01030 Київ  
Тел. +38044/ 2356327  
[info@apd-ukraine.de](mailto:info@apd-ukraine.de)  
[www.apd-ukraine.de](http://www.apd-ukraine.de)

В публікації «Огляд аграрного законодавства в Україні» розглядаються закони та нормативно-правові акти Верховної Ради <http://portal.rada.gov.ua/>, які мають вагомe значення для сталого розвитку аграрного сектору (тобто, суттєво впливають на сільське господарство та харчову промисловість).

Інформація з даного огляду не може розглядатися як юридична консультація.

Їх можна розподілити наступним чином:

- «Закони та інші нормативно-правові акти, які прийняті або набули чинності протягом періоду, який аналізується» означає: закони, які прийняті Верховною Радою та підписані Президентом, навіть якщо вони набудуть чинності пізніше; Постанови Кабінету Міністрів України.
- «Законопроекти, які мають важливе значення і знаходяться в законотворчому процесі протягом періоду, який аналізується»: наприклад, прийняті Верховною Радою у першому читанні або ті, що опрацьовуються в комітетах, однак, поки не прийняті.
- «Законопроекти, запропоновані у Верховній Раді протягом періоду, який аналізується» означає: законопроекти, зареєстровані в Верховній Раді або передані на розгляд в комітеті.